

Een sieraad moet iets unieks hebben. Oude sieraden hebben dat per definitie. Worden het echte juwelen of vintage designerbijoux?

tekst Ivo Weyel

Erfstuk van een ander

Wilt u een kopje koffie?

„Het is spannend en leuker.“, zegt moeder en dochter en komen iets moois kopen. Dochter wordt achtien en mag iets uitzoeken. Liever dan een blinkend nieuw bedelarmbandje van Tiffany of de Love Bracelet van Cartier wil ze iets bijzonders, iets wat haar vriendinnen niet hebben. Iets wat niemand heeft, iets unieks. En dan kom je vanzelf terecht bij zogenaamde vintage sieraden, de chique term voor tweedehands. Vintage sieraden bestrijken het gebied tussen tien en honderd jaar geleden, ouder valt onder de noemer antiek.

De plaats van handeling is juwelier Lyppens in hartje Amsterdam. Een kleine, rommelige winkel die al jaren geldt als het mekka van gebruikte juwelen. Dochter wil een armband, niet te groot, niet te klein, van goud, liefst jaren vijftig. De verkoopster brengt het ene plateau na het andere. De keus is overweldigend. „Gezellig hè?“, zegt moeder. Ze maken er een dagje uit van. Moeder is blij dat haar dochter iets ouds wil: „dat is een stuk goedkoper dan iets nieuws, en toch ook veel leuker.“

Eigenaar Joost Lyppens bestiert de zaak sinds 1998, zijn vader was er in 1959 mee begonnen. Vroeger woonde de familie boven de winkel, in hetzelfde pand. Nu is het hele pand in gebruik als winkel, atelier, werkplaats, slijperij en werken er vijfendertig mensen. De voormalige ouderlijke slaapkamer is nu zijn kantoor. *Business is booming.*

„Het is spannende handel“, zegt Joost. „Elk stuk heeft een eigen verhaal. Ik heb allerlei vaste inkoopadressen, veelal in Amerika en dan vooral in New York, maar ook hier komen dagelijks mensen binnen met spullen die ze geërfd hebben, of waarop ze zijn uitgekeken, of waar ze om welke reden dan ook vanaf willen. De meeste worden binnen één à twee jaar verkocht.“ Tijdens ons gesprek komt een medewerkster nieuwe toevoeren laten zien. Gouden armbanden, een diamanten speldje in de vorm van een aanbiddelijk hondje, een parelsnoer, oorbellen. Die worden straks getaxeerd en geselecteerd op waarde en echtheid – Lyppens verkoopt

uitsluitend juwelen gemaakt van edele metalen en (half)edelstenen –, maar ook op verkoopbaarheid. Want ook vintage is onderhevig aan trends.

Lyppens: „Momenteel wil men grote dingen. Liever één grote ring of armband dan allemaal priegellekjes bij elkaar, zoals een tijdje geleden juist populair was. Ringen en oorbellen lopen het best, colliers het minst. Qua stijl zijn de ficties je van het, maar de vraag naar de jaren zestig, zeventig en zelfs tachtig stijgt gestaag. En verder terug, bij antiek, blijft de Victoriaanse tijd (tweede helft van de negentiende eeuw) altijd scoren. Die stijl is bijna tijdloos geworden.“

Opmerkelijk is dat de populariteit van bepaalde kleuren constant is. „Blauw – saffier, topaas, aquamarijn – verkoopt altijd het best, en groen – smaragd – loopt het moeilijkst.“

De oude sieraden blijken allemaal veel minder duur dan gedacht. Lyppens: „Het meeste schommelt rond de 250 euro. Maar prijzen beginnen al bij een tientje. Voor een zilveren bedeltje bijvoorbeeld.“

„Weet je wat het mooie is van antieke en vintage sieraden?“, zegt hij terwijl hij een grote ring uit de jaren vijftig laat zien: goud met kleine saffieren en robijnen, in de vorm van een gestileerde bloem. „Dat alles zo prachtig gemaakt is. Puur vakmanschap. Vroeger was arbeidskracht veel en veel goedkoper dan nu, dus werd er veel meer tijd en aandacht besteed aan het ambachtelijke. Het materiaal bepaalde negentig procent van de waarde van een juweel, heel puur dus en veel waar voor je geld. Bij nieuwe sieraden krijg je veel minder intrinsieke waarde.“

Ook bij Simons Juweliers in Den Haag is veel liefde voor de schoonheid van het oude werk. „Oude juwelen ogen zachter en beschaffer dan flonkerende nieuwe. Victoriaanse en art-decosieraden lopen altijd goed, maar we zien toch ook een opleving in de stoere en forse juwelen uit de jaren zestig“, zegt een medewerker. Armbanden en ringen zijn het populairst. Oorbellen zijn heel moeilijk te vinden. Vaak is er in de loop der jaren één kwijtgeraakt of zijn paren bij een erfenis gescheiden.

Ondanks hun mooie website verkoopt Simons niet of nauwelijks via internet. „Dat werkt niet in deze branche“, is de overtuiging bij Simons.

Vogue

Elkan Wijnberg verkoopt alles via zijn website Adin.be. „Ik heb een winkel in Antwerpen, maar ben al online sinds 1994 en zie dat de gene hiervoor totaal voorbij is. De betaling gaat per creditcard, dus verzekerd, men kan het thuis in alle rust bekijken, en indien het retour komt, krijgt men het totaalbedrag weer terug, minus de verzendkosten.“ De Amerikaanse *Vogue* is onlangs bij hem langs geweest en wijdt een artikel aan hem.

Linkerpagina
Armband van Simons juweliers.
Rechterpagina
vliegbroche van Simons juweliers, armbanden van Droomfabriek, visbroche van Simons, bloembroche van Adin, broche van Lyppens, armband van Simons juweliers en een ketting van Droomfabriek.

‘Arbeid was vroeger goedkoper, dus alles is zo prachtig gemaakt’

IN TRANSIT

August de Sterke was een 18e eeuwse metroman, ziet Ivo Weyel in Dresden.

Blingbling

August de Sterke was een grote, sterke man die van echte mannen dingen hield, van wapengekletter en ten strijde trekken, van biergelach en vrouwen. Hij hield er aardig wat matresses op na die hij overlaadde met landhuizen en stadspaleizen, maar die hij even zo makkelijk weer van ze afnam als hij genoeg van ze had. Ik had nog nooit van de goede man gehoord, maar wie in Dresden is, kan niet om hem heen. Als keurvorst van Saksen en koning van Polen resideerde hij er in de achttiende eeuw en, jonge, heeft die man zijn sporen nagelaten. Op elke hoek staat wel een standbeeld van hem, heldhaftig te paard of vooruit in de strijd, en zowat elk gebouw heeft wel iets met hem van doen.

Maar deze macho bullebak had een onvermoed kantje. Hij hield wel van een flonkersteentje, van een smaragdje en diamantje hier en daar, van kunstzinnig gesneden ivoren beeldjes, kristallen kelken, ingelegd met zilver, opaal en amber, en van delicate gouden bokalen waarop in edelstenen, parelmoer, lapis lazuli en amethist uitgevoerde afbeeldingen van Hercules prijken. Of de complete Sabinse maagdenroof waarbij de vermalde figuren zijn vervaardigd uit parels en agaat en ingelegd email en het ivoor van een neushoorn.

Hij verzamelde deze renaissance en barokke sierobjecten als een dolle, en bouwde er in zijn *Schloss* speciale zalen omheen, zalen die hij liet uitvoeren in amber en barnsteen, ivoor, goud en brons en vergulde spiegels, heel veel spiegels, om alle schoonheid van alle kanten te kunnen bewonderen. Op miraculeuze wijze overleefde deze unieke verzameling alle branden die Dresden hebben geteisterd, het verwoestende bombardement uit 1945, de grijpgrage handjes van de nazi's en communisten en werd na de Wende teruggebracht naar het originele paleis. Een ongelooflijke collectie die alleen al een reis naar Dresden de moeite waard maakt.

De stoere August was een metroman avant la lettre, een man die zijn vrouwelijke neigingen de vrije loop liet, want is het niet veel mooier de schedel van de vijand te klieven met een zwaard dat is ingelegd met saffieren, smaragden en bloedrode diamanten die het vergoten en geronnen bloed qua kleur zo schitterend complementeren. Als hij een ridderorde kreeg, voor moed en bewezen trouw en wat al niet, liet hij die uitvoeren in de prachtigste edelstenen. En toen hem de Orde van het Gulden Vlies werd toegekend, vond hij deze wat te sober en maakte hij er juwelen van die zijn weerga niet kennen. Zelden was het Gulden Vlies zo goud.

„Ik kan mijn geluk niet op.“

In plaats van antiek of vintage, prefereert hij de term *pre-worn jewelry*. Volgens Elkan worden de trends vooral bepaald door het modebeeld in moderne sieraden en kleding. „Als, ik zeg maar wat, zwaarden of doodshoofden, insecten of bloemen trendy zijn, komen mensen die daar gevoelig voor zijn, maar toch iets aparts willen naar mij voor iets unieks. Meedoen met de mode, maar dan op een speciale manier. Grote, gekleurde stenen zijn nu erg gewild en inderdaad, wat Joost Lyppens ook zeg: blauw loopt het best, het is de makkelijkste en meest draagbare kleur.“

Dior

„Het is een kwestie van vraag en aanbod“, vergoelijkt Theo de Groot het prijskaartje van 495 euro voor een ketting van Christian Dior, anno jaren vijftig. De ketting is niet echt. Dat wil zeggen, wel van Dior, maar gemaakt van onedele materialen: staal, plastic, glas, namaakstenen, nepparels. Het is de andere categorie vintage juwelen, de zogenaamde *costume jewelry*. Oneerbiedig gezegd zijn het neppers, maar erg populair bij vintage liefhebbers. Ze worden al decennia vervaardigd in opdracht van de grote (vooral Franse) modehuizen.

De Groots winkel in Amsterdam heet de Droomfabriek en is een snoepwinkel voor modebewuste types. Ook in dit segment wisselen de trends zich snel af. „De ene keer wil iedereen strass (namaakdiamant, genaamd naar de man die het op de markt bracht, Georg Friedrich Strass), dan zijn het weer parels, gekleurde stenen of een bepaalde ontwerp. Dat is erg afhankelijk van wat de modebladen erover schrijven; die hebben een enorme invloed op wat in en uit is. Maar grote namen als Chanel doen het altijd goed.“ Coco Chanel was, zegt De Groot, misschien wel de aanrichter ervan, of in ieder geval degene die als eerste echte juwelen met namaak ging combineren. Eigenlijk zijn bij dit soort vintage sieraden namen altijd belangrijker dan speciale tijdperken. De jaren dertig, veertig, vijftig en zestig lopen allemaal een beetje door elkaar heen. „Ze kosten inderdaad wel wat, maar ik verkoopt dan ook alleen het allerbeste.“

Een hartvormige broche van Christian Lacroix, uit de jaren negentig, ligt in de vitrine voor 185 euro. Chanel doet minimaal het dubbele. Een ketting van cultiveparels (de goedkopere soort, die wordt gekweekt in zoet water) overschrijdt de grens van duizend euro. Of je dan niet beter echte parels of juwelen kunt kopen? „Het zijn twee verschillende werelden. Het enige dat ze gemeen hebben is dat ze beide onder vintage vallen.“

Lyppens.nl, Droomfabriekantiek.nl, Adin.be, Simonsjuweliers.nl